

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Opava

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Opava leží v Moravskoslezském kraji severozápadně od Ostravy a spolu s dalšími 21ti správními obvody (dále jen SO) tvoří tento kraj. SO ORP Opava lze charakterizovat následovně:

- SO spravuje nejvyšší počet obcí – celkem 41;
- z hlediska rozlohy je SO 3. největší (ca 567 km²);
- v dotčeném území žije celkem 101.758 obyvatel (3. nejvyšší počet v kraji), z toho 58.054 v jádrovém městě;

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Moravskoslezském kraji

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Opava	41	101758	58054	567
Bohumín	2	34051	21726	73
Bílovec	12	25873	7551	162
Bruntál	31	38013	16925	630
Český Těšín	2	26300	25106	44
Frenštát pod Radhoštěm	6	19120	10958	99
Frýdek-Místek	37	110532	57523	480
Frýdlant nad Ostravicí	11	23941	9808	317
Havířov	5	92319	77371	88
Hlučín	15	40224	14049	165
Jablunkov	12	22711	5717	176
Karviná	4	69158	57842	106
Kopřivnice	10	41256	22649	121
Kravaře	9	21324	6762	101
Krnov	25	41680	24518	574
Nový Jičín	16	48410	23731	275
Odry	10	17301	7358	224
Orlová	4	39091	30722	45
Ostrava	13	328323	297421	332
Rýmařov	11	16180	8560	332
Třinec	12	55264	36401	235
Vítkov	12	13773	5942	280
Průměr za kraj	14	55755	---	247

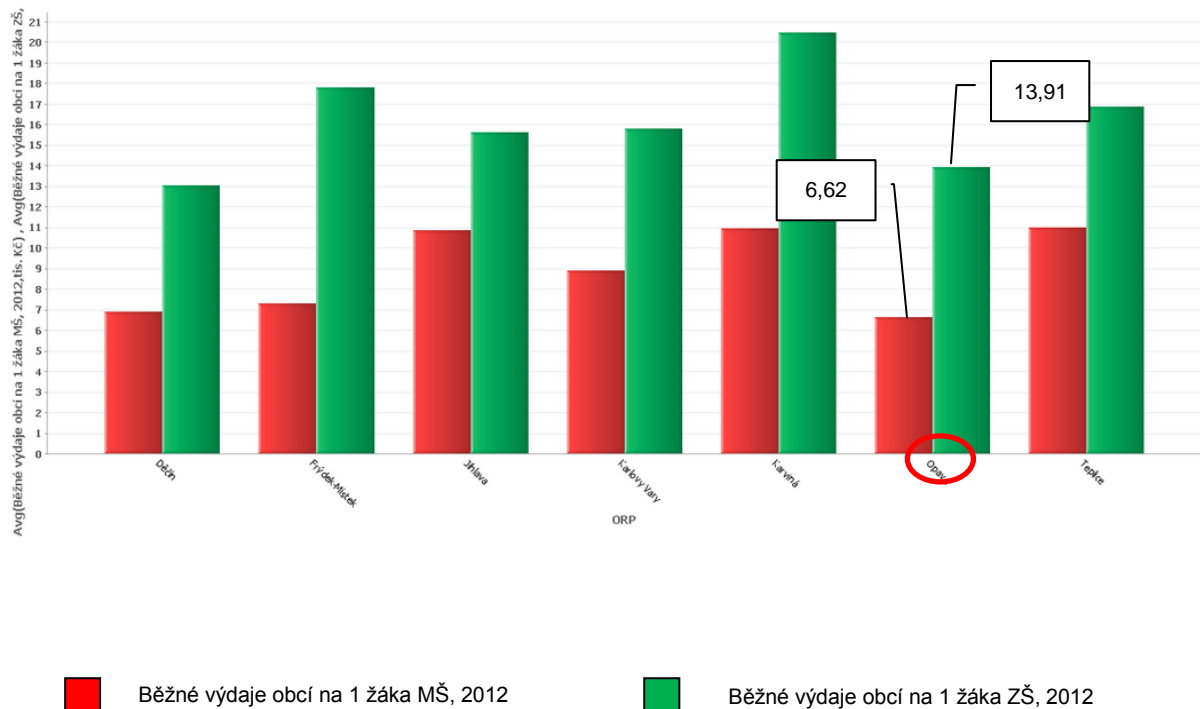
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno v porovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 40 až 42 obcí (celkem 9 srovnatelných SO ORP: Kyjov, Vyškov, Šlapanice, Karlovy Vary, Česká Lípa, Přelouč, Vysoké Mýto, Litoměřice, Louny);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 50.000 až 65.000 (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Karlovy Vary, Frýdek-Místek, Karviná, Jihlava, Děčín, Teplice).

2. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Opava zejména porovnání **běžných výdajů na žáky základních a mateřských škol**. U obou parametrů jsou hodnoty za opavský obvod jedny z nejnižších: běžné výdaje na žáka MŠ, jejichž hodnota činí 6,62 tis. Kč/žáka, jsou zcela nejnižší a běžné výdaje na žáka ZŠ jsou 2. nejnižší s hodnotou 13,91 tis. Kč/žáka. Situaci znázorňuje obrázek 1.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 50 – 65 tis. obyv.) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

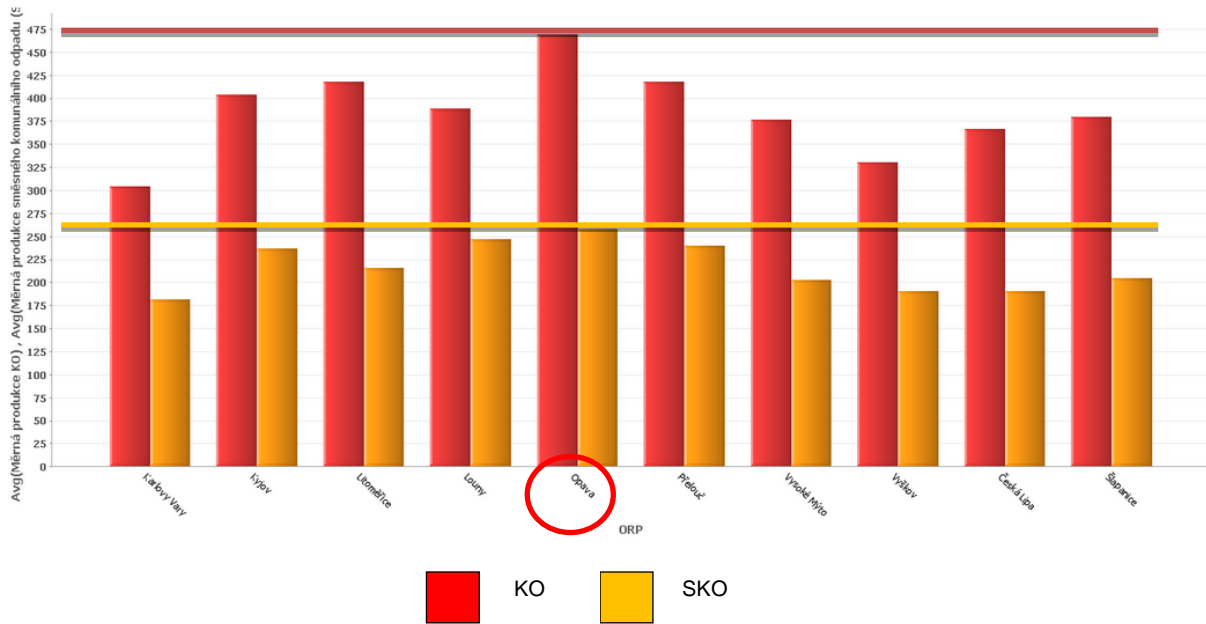

3. Odpadové hospodářství

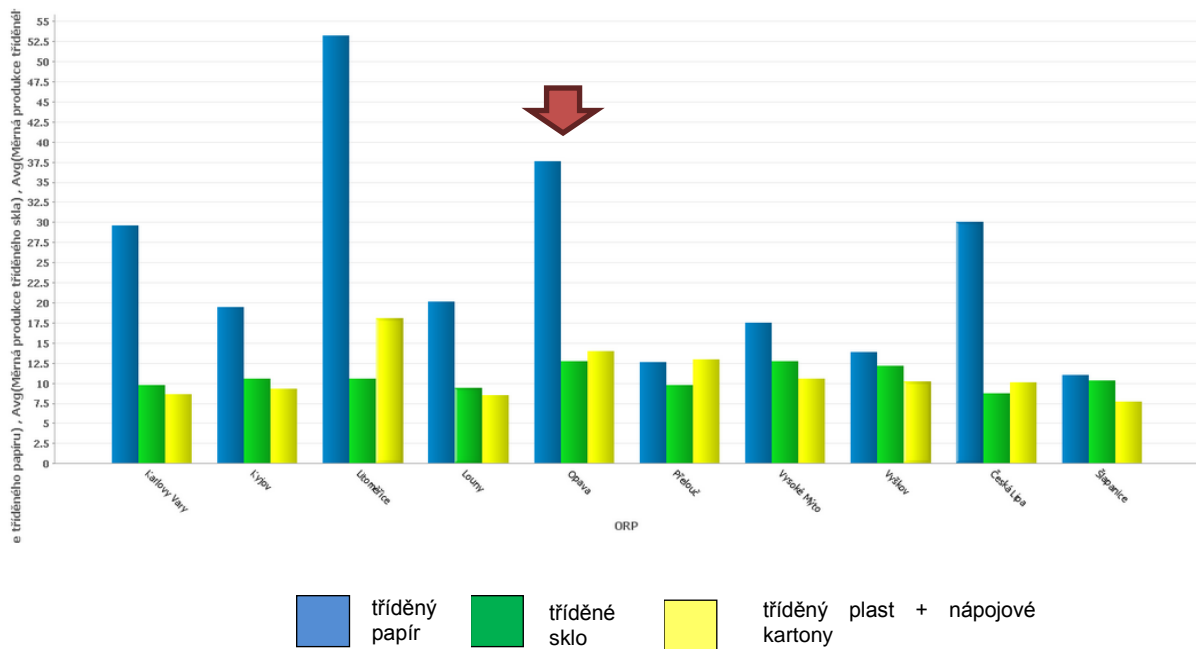
Při bližším pohledu na problematiku odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu u SO ORP Opava významné srovnání **produkce odpadů**. Celková **měrná produkce KO** opavského obvodu je mezi srovnávanými obvody **nejvyšší** (ca 469 t/1.000 obyv.). Stejně tak i produkce SKO je nejvyšší (ca 258 t/1.000 obyv.). Viz obrázek 4, kde červená, resp. oranžová linie značí dosaženou úroveň měrné produkce KO, resp. SKO opavského obvodu.

Pozitivní trend se projevuje v produkci (všech kategorií) tříděných položek: tříděného papíru (2. nejvyšší hodnota ca 38 t/1.000 obyv.), tříděného plastu vč. nápojových kartonů (2. nejvyšší hodnota ca 14 t/1.000 obyv.) a tříděného skla (nejvyšší hodnota ca 13 t/1.000 obyv.). Podíl SKO na KO pak činí ca 55 %.

Obrázek 2: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 40 – 42; v tunách/1.000 obyv.)

Obrázek 3: Měrná produkce tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 40 – 42; v tunách/1.000 obyv.)

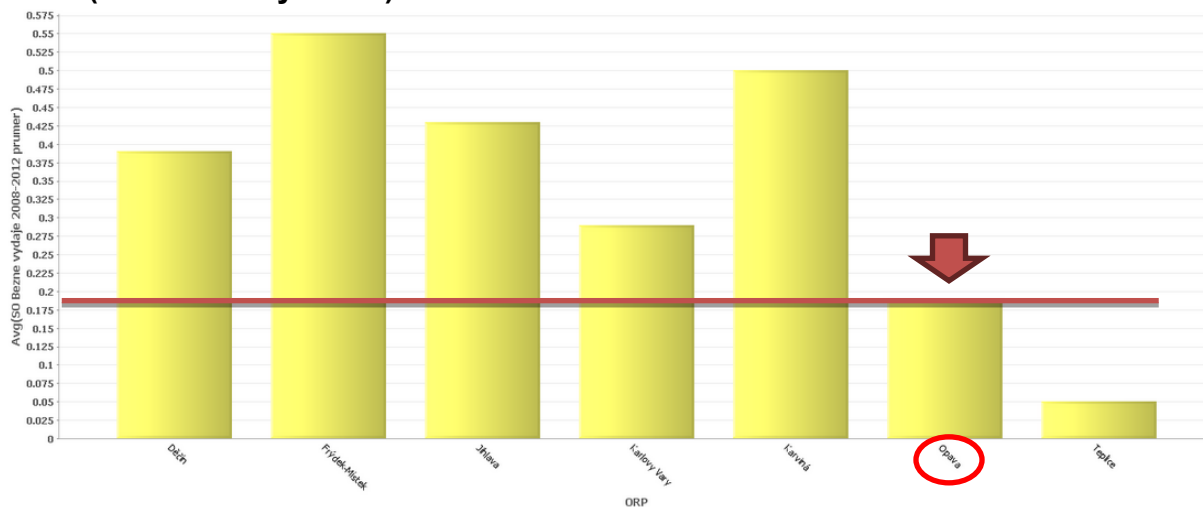
4. Sociální služby

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Opava blíže podívat na **úroveň běžných výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012. Jak je z níže uvedeného obrázku zřejmé, opavský obvod po celou dobu vykazoval oproti ostatním vybraným SO ORP nízké hodnoty – 2. nejnížší po SO ORP Teplice. Jejich absolutní výše se pohybovala v rozpětí ca 0,17-0,20 tis. Kč/obyv./rok (v průměru 0,19 tis. Kč/obyv./rok). Situaci znázorňují obrázky 4 a 5.

Obrázek 4: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 50 – 65 tis. obyv.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 5: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 50 – 65 tis. obyv.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP OPAVA	
základní charakteristika	správní obvod ORP Opava v Moravskoslezském kraji: <ul style="list-style-type: none"> je počtem obyvatel a rozlohou 3. největší spravuje nejvyšší počet obcí
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> SO vykázal jedny z nejnižších hodnot běžných výdajů na žáky MŠ a ZŠ ve skupině SO
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> SO má nejvyšší produkci KO i SKO pozitivní trend se projevuje v produkci tříděných položek
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> nízké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad